

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľov **1/ R. D.**, bývajúceho v L., **2/ A. D.**, bývajúcej v L., proti odporcom **1/ Z. B. L.**, na neznámom mieste, **2/ M. H.**, na neznámom mieste, **3/ Š. H.**, na neznámom mieste, **4/ M. H.**, na neznámom mieste, **5/ J. H.**, na neznámom mieste, **6/ A.. H.**, na neznámom mieste, **7/ J. B.**, na neznámom mieste, **8/ Š. B.**, na neznámom mieste, **9/ A. M.**, na neznámom mieste, **10/ M. M.**, na neznámom mieste, **11/ A. M.**, na neznámom mieste, **12/ O. M.**, na neznámom mieste, **13/ A. F.**, na neznámom mieste, **14/ J. T.**, na neznámom mieste, **15/ I. T.**, na neznámom mieste, **16/ M. R.**, na neznámom mieste, **17/ V. T.**, na neznámom mieste, **18/ J. R.**, na neznámom mieste, **19/ J. T.**, na neznámom mieste, **20/ J. T.**, na neznámom mieste, **21/ Š. T.**, na neznámom mieste, **22/ A. H.**, na neznámom mieste, **23/ M. F.**, na neznámom mieste, zastúpených Slovenským pozemkovým fondom, Bratislava, Búdková č. 36, právne zastúpeného JUDr. R. B., LL.M., advokátku so S., **24/ J. T.**, nar. X., bývajúcemu v U., **25a/ H. H.**, nar. X., bývajúcej v S., **25b/ Mgr. Ľ. B.**, nar. X., bývajúcej v S., **25c/ Mgr. A. H.**, nar. X., bývajúcej v U., **26/ K. J.**, nar. X., bývajúcej v L., **o určenie vlastníckeho práva vydržaním**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10 C 206/2010, o dovolaní zástupcu odporcov 1/ - 23/ Slovenského pozemkového fondu v Bratislave, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. júna 2013 sp. zn. 6 Co 118/2012, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. júna 2013 sp. zn. 6 Co 118/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Prešove rozsudkom z 9. marca 2012 č. k. 10 C 206/2010-63 zamietol návrh navrhovateľov, ktorým sa domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, parcely č. X., orná pôda vo výmere X. m², evidovanej na LV č. X. pre kat. úz. L., titulom vydržania. Zaviazal navrhovateľov 1/, 2/ nahradiť odporcom 1/ až 23/ náhradu trov

konania vo výške 372,26 € na účet Slovenského pozemkového fondu v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie o trovách odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal plný úspech vo veci, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Trovy odporcov v 1. – 23. rade pozostávali z trov právneho zastúpenia s tým, že hodnota jedného úkonu právnej služby je 41,50 €, vychádzajúc z hodnoty spoluvlastníckych podielov nezistených vlastníkov vo výške 639 € ($X. m^2 + 0,1835 \text{ €/m}^2$). Súd priznal odmenu za päť úkonov (prevzatie a príprava zastúpenia, účasť na pojednávaníach – 3 krát, účasť na ohliadke), režijný paušál za rok 2010 – 7,21 €, za rok 2011 – 22,23 € (3 + 7,41 €), za rok 2012 – 7,63 €, cestovné P.L. a späť 16,25 €, náhradu za stratu času 49,40 €. Dopĺňacím rozsudkom z 3. apríla 2012 č. k. 10 C 206/2010-68 súd prvého stupňa odporcom v 24. až 26. rade náhradu trov konania nepriznal, pretože títo si náhradu trov konania neuplatnili.

Krajský súd v Prešove na odvolanie navrhovateľov 1/, 2/ rozsudkom z 25. júna 2013 sp. zn. 6 Co 118/2012 rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej potvrdil. Zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že navrhovatelia v 1. a 2. rade podali žalobu o určenie vlastníckeho práva, okrem iného aj proti žalovaným v 1. až 23. rade. Tieto osoby sa podľa údajov označených navrhovateľmi nachádzali na neznámom mieste, preto ich v súdnom konaní zastupuje Slovenský pozemkový fond. Navrhovatelia sa domáhali určenia, že sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností parcela č. X. KNE, orná pôda vo výmere $X. m^2$ evidovanej na LV č. X. pre k. ú. L.. Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ustanovení § 212 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania ako vecne správny potvrdil. Uzavrel, že ústne uzavretá darovacia zmluva nemôže byť dostatočným titulom dobromyseľnej držby. Vo vzťahu k trovám konania odvolací súd uviedol, že náhradu trov konania odporcom zastúpeným Slovenským pozemkovým fondom je možné priznať iba za predpokladu, že sú nažive. Ďalej poznamenal, že nielen že sa zdá, ale je tu pravdepodobnosť hraničiaca s istotou, že niektorí z odporcov nežijú a ani nežili v čase začatia konania. Pochybnosti vyvstávajú zo skutočnosti, že napr. odporkyňa v 1. rade, ktorá nadobudla vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam dedením v roku 1897, by mala mať viac rokov, ako najstarší obyvateľ planéty vychádzajúc z dostupných informácií na internete (napr.

<http://www.topky.sk/cl/11/491466/Najstarsim-muzom-planety-sa-stal-vojnovy-veteran>>).

Súd jej však priznal trovy. Osoba bez právnej subjektivity nemá práva (§ 7 ods. 2 OZ) a takejto osobe súd nemôže konštituovať ani právo na náhradu trov konania. Argumenty o význame zastupovania neznámych vlastníkov sú nespochybniteľné. Napriek tomu vzniká otázka, dokedy sa majú považovať obdobné prípady zomrelých osôb za prípady „neznámych vlastníkov“. Odvolací súd nespochybňuje ciele pozemkového fondu v konaní objasniť vec a chrániť štát a neznámych vlastníkov. Súd však nemôže prehliadať zásadnú otázku, že zastupovanie mohlo byť v rozpore so zákonom a za takéto považuje odvolací súd aj zastupovanie mŕtvych osôb. Aby nedošlo k prípadu priznania práva nežijúcej osobe (bez právnej subjektivity), súd sa s touto otázkou vyrovná nevylučujúc ani podnet na konanie o vyhlásenie za mŕtveho (aj bez návrhu). Odvolací súd teda rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal zástupca odporcov v 1. - 23. rade dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. a dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm.a/ O.s.p., § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p. a § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. V danom prípade navrhovatelia označili v žalobe odporcov 1/ - 23/ nezistených vlastníkov, pretože ich pobyt nebol známy (títo vlastníci spĺňali zákonné podmienky nezisteného vlastníka, pretože chýbali ich identifikačné údaje). Tomu zodpovedal aj zápis na LV č. X. k. ú. L., kde pod B. je uvedený SPF, ako správca pozemkov nezistených vlastníkov. Keďže išlo o nezistených vlastníkov, s doplňujúcim údajom mien týchto nezistených vlastníkov, SPF bol oprávnený a povinný konať za týchto nezistených vlastníkov, ktorí boli účastníkmi konania a súd s nimi ako s účastníkmi konania aj konal. Dovolateľ poukázal na odňatie možnosti konať pred súdom, ktoré nastalo v momente reštriktívneho výkladu pojmu „nezistený vlastník“ zo strany odvolacieho súdu. Odvolací súd zákonom zavedený pojem „nezistený vlastník“ v rozpore so zákonom zúžil a stotožnil iba s osobami žijúcimi, ktorých identifikačné údaje nie sú známe, v dôsledku čoho je napadnutý rozsudok nielen formalistický, ale súd v rozpore so zákonom zúžil obsahovú náplň pojmu „nezistený vlastník“. Nezisteným vlastníkom môžu byť tak osoby žijúce, ako aj nežijúce. Zákonodarca vytvoril osobitnú právnu kategóriu nezisteného vlastníka, aby odstránil absenciu identifikačných údajov, inak spojených s osobou zisteného vlastníka, v dôsledku čoho eliminoval možnosti nakladania s majetkom. To platí aj pre účely súdneho konania. V danom prípade navrhovatelia sami označili za odporcov 1/ – 23/ „nezistených vlastníkov“ (na neznámom mieste). Odporcovia, resp. ich zástupca nemôže procesne upravovať (meniť)

žalobu, nezodpovedá za nesprávne určený okruh účastníkov, a toto nemôže z úradnej povinnosti odstrániť ani súd. Povinnosťou súdu je dostatočne a presvedčivo odôvodniť svoje rozhodnutie a vysporiadať sa aj so špecifickými námietkami účastníka, inak je rozhodnutie nepreskúmateľné. Uviedol, že takéto rozhodnutie súdu porušuje právo účastníka konania na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom, pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu. Prejavom formalistického prístupu je podľa názoru ústavného súdu aj absencia skutkovej a právnej stránky rozhodnutia, najmä keď na takýto nedostatok účastník v príslušnom konaní poukázal, resp. nemal možnosť poukázať. K právnemu záveru odvolacieho súdu o procesnej nespôsobilosti odporcov v 1. až 23. rade, právnom postavení nezistených vlastníkov a ich zastupovaní SPF sa však SPF nemal možnosť doteraz v konaní vyjadriť a právne argumentovať, vyjadriť sa k právnym dôsledkom z toho vyplývajúcich a zabrániť tak vysloveniu právneho názoru, ktorý podľa jeho názoru nemá oporu v zákone. Prijatie právneho názoru odvolacieho súdu by zásadným spôsobom narušilo doterajšiu koncepciu zastúpenia nezistených vlastníkov SPF, resp. Lesmi SR, š. p., čo by malo vážne dôsledky nielen pre SPF a Lesy SR, š. p., ale aj samotné súdy, pretože by to podstatne sťažilo a zneprehľadnilo priebeh súdnych konaní. Odvolací súd vyvodil iný, nepredvídateľný právny záver zo skutočností, ktoré doteraz neboli v konaní posudzované a hodnotené, súdom prvého stupňa ani účastníkmi konania namietané a tento nepredvídateľný právny názor mal rozhodný vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu o zrušení výroku prvostupňového súdu o náhrade trov konania. Ďalej dovolateľ uviedol, že v merite veci odvolací súd potvrdil výrok prvostupňového súdu o zamietnutí žaloby. Pre merito veci procesná spôsobilosť nezistených vlastníkov nebola podľa odvolacieho súdu rozhodujúca. Odvolací súd len pre účely náhrady trov konania posudzoval procesnú spôsobilosť odporcov, čo bolo výslovne účelové. Vecná legitímácia (aktívna a pasívna), ako jedna z predpokladov úspešnosti žaloby, predstavuje stav vyplývajúci z hmotného práva. Otázka procesnej spôsobilosti účastníkov konania je rozhodujúca aj pre rozhodnutie súdu v merite veci. Z procesného hľadiska nie je možné aplikovať odlišné princípy na meritórne rozhodnutie a rozhodnutie o náhrade trov konania. Ak by sa aj hypoteticky prijal názor odvolacieho súdu, tak potom dôsledkom procesnej nespôsobilosti účastníkov konania, pokiaľ títo mali byť už mŕtvi pred podaním žaloby, nie je zamietnutie žaloby voči takému účastníkovi, ale zastavenie konania voči tomuto účastníkovi konania. Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania má za následok zastavenie konania a nie zamietnutie žaloby. Podľa dovolateľa napadnutý rozsudok trpí minimálne logickou vadou, resp. porušuje pravidlá formálnej a právnej logiky, keď pre

výrok I. napadnutého rozsudku (potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa v merite veci) je daná procesná spôsobilosť nezistených vlastníkov a pre výrok II. napadnutého rozsudku (o náhrade trov konania odporcom) však už nie je daná. Dovolateľ navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľ v 1. rade v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že pojem „neznámi vlastníci“ nie je špecifický subjekt, ale „obrovský neporiadok“ vo veciach evidencie nehnuteľností v Slovenskej republike, a že tzv. nezistení vlastníci sú vlastne nebohí občania obce L., po ktorých neboli prejednané ich spoluvlastnícke podiely. Nazdáva sa, že sudy nesprávne ohodnotili predmet sporu a že právni zástupcovia štátnych a iných firiem vysoko nadhodnocujú svoju prácu, za čo im sudy priznávajú vysoké náhrady. Žiadal, aby súd nepriznal právnym spoločnostiam žiadnu náhradu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas zástupca účastníka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Dovolanie je v takomto prípade prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), ďalej vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania v predmetnej veci z citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva, keď dovolaním nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci doposiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutým je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že dovolateľ napadol dovolaním aj zrušujúci výrok odvolacieho súdu o trovách konania. Dovolanie v tejto časti smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, ale má charakter uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania smerujúceho proti nemu posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.). Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v danom prípade podľa § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné.

Dovolanie by bolo procesne prípustné (proti obom výrokom rozsudku odvolacieho súdu), len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli (posudzujúc dovolanie podľa obsahu) a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že ho treba zrušiť, lebo zistil, že konanie pred súdom je postihnuté vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., spočívajúcou v odňatí možnosti účastníkovi riadne konať pred súdom.

Vada konania vymedzená v citovanom ustanovení § 237 písm.f/ O.s.p. je vo svojej podstatne porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Požiadavky na riadne odôvodnenie rozsudku súdu vo vnútroštátnych podmienkach Slovenskej republiky ustanovuje § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil; dbá pritom aj na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ústavne konformným výkladom ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. pritom treba dospieť k záveru, že s požiadavkami v ňom uvedenými je v rozpore nielen úplný, či čiastočný nedostatok (absencia) dôvodov rozhodnutia, ale napr. aj existencia extrémneho nesúladu medzi právnymi závermi súdu a jeho skutkovými zisteniami, resp. prípad, keď právne závery zo skutkových zistení v žiadnej novej interpretácii nevyplývajú a napokon i len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvedené. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vporiada i so špecifickými námietkami účastníka.

Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov a teda sa mu odníma možnosť konať pred súdom.

Podľa názoru dovolacieho súdu bolo takouto vadou postihnuté i konanie pred odvolacím súdom v prejednávanej veci.

Štruktúra práva na odôvodnenie rozsudku je rámcovo upravená v ustanovení § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Dovolací súd dospel k záveru, že v predmetnej veci rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových zistení prvostupňového súdu, ktorý žalobu o určenie vlastníckeho práva zamietol s tým, že v tejto časti rozhodnutia (t. j. v meritórnej časti) odvolací súd žiadnym spôsobom nespochybňoval to, že by niektorí z označených odporcov nežili (t. j. aby nemali právnu subjektivitu). Na druhej strane pri rozhodovaní o trovách konania, v ktorej rozsudok súdu prvého stupňa zrušil, už vyslovil, že je tu pravdepodobnosť hraničiaca s istotou, že niektorí z odporcov nežijú a ani nežili v čase začatia konania, vyslovil, že zastupovanie mŕtvych osôb by mohlo byť v rozpore so zákonom. Aby nedošlo k prípadu priznania práva nežijúcej osobe (bez právnej subjektivity) súd (prvého stupňa) sa s touto otázkou má vyrovnat' nevyklučujúc ani podnet na konanie o vyhlásení za mŕtveho.

Odvolací súd teda na jednej strane považuje odporcov v 1. až 23. rade za procesne spôsobilých pre rozhodnutie o merite veci, na druhej strane spochybňuje (až do miery istoty) ich spôsobilosť (ako osôb bez právnej subjektivity) vo vzťahu k rozhodnutiu o náhrade trov konania.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania súd prihliada na to, či sú splnené podmienky konania, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Uvedené zákonné ustanovenie ukladá súdu povinnosť v každom štádiu konania prihliadať na to, či sú splnené zákonom stanovené podmienky (procesné podmienky konania), aby súdne konanie mohlo prebehnúť a súd mohol vydať rozhodnutie. Medzi základné procesné podmienky (okrem iných), ktoré má súd povinnosť si všimnúť aj bez návrhu po celý

čas konania, je splnenie podmienok civilno-procesnej subjektivity účastníka, t. j. spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania znamená mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon účastníkovi konania priznáva, resp. ukladá (§ 19 O.s.p.). Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Hmotnoprávna spôsobilosť mať práva a povinnosti vzniká u fyzických osôb narodením (prípadne počatím, ak sa narodí živá) a zaniká smrťou fyzickej osoby, prípadne jej vyhlásenia za mŕtvu (§ 7 Občianskeho zákonníka).

Vzhľadom na to, že odvolací súd pripustil odlišné posudzovanie procesnej subjektivity účastníkov konania – odporcov v 1. až 23. rade vo vzťahu k meritórnemu rozhodnutiu vo veci samej a odlišne vo vzťahu k trovám konania, bez toho, aby to presvedčivo odôvodnil, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné. Absenciou náležitého odôvodnenia (vo vyššie uvedených smeroch) bola účastníkom súčasne aj odňatá možnosť v podanom mimoriadnom opravnom prostriedku náležite skutkovo a právne argumentovať proti jeho záverom v tomto smere.

Odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť, preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.), pričom sa nezaoberal ďalšími námietkami dovolateľa.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2015

JUDr. Viera Petříková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

